

Ulkoministeriö
AI FI 8/2025
6.2.2025

Amnesty International Suomen osasto
Hietaniemenkatu 7 A
00100 Helsinki
P: 09 8562 0600
E: amnesty@amnesty.fi
W: amnesty.fi

Lausunto: Suomen raportti kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen täytäntöönpanosta

Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Tukijoita on 10 miljoonaa, 150 maassa eri puolilla maailmaa. Amnesty on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Amnesty työskentelee kansainvälisesti ja Suomessa laaja-alaisesti ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Amnesty International Suomen osasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Yleissopimuksen 16 artiklassa määrätään, että osapuolet eivät saa karkottaa, palauttaa eivätkä luovuttaa henkilöä rikoksen johdosta tai muutoin toiseen valtioon, jos on perusteltua syytä olettaa, että hän olisi vaarassa joutua tahdonvastaisen katoamisen kohteeksi. Suomen täytäntöönpanoraportissa on tältä osin viitattu sekä Suomen kansainvälisiin ihmisoikeusvelvoitteisiin, että Suomen perustuslain 9 §:n palautuskieltoon, jonka mukaan ulkomaalaista ei saa karkottaa, luovuttaa tai palauttaa, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Myös ulkomaalaislaki kieltää ulkomaalaisen maasta poistamisen alueelle, jolla hän voi joutua kuolemanrangaistuksen kidutuksen, vainon tai muun ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kohteeksi tai alueelle, jolta hänet voitaisiin lähettää sellaiselle alueelle. Viranomaisilla on myös selvittämismääräykset hallintolain 31 §:n mukaisesti.

Amnesty huomauttaa, että täytäntöönpanoraportissa ei ole huomioitu heinäkuussa 2024 hyväksytyä poikkeuslakia väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon

torjumiseksi, joka mahdollistaa Suomen ulkorajalla turvapaikanhakijoiden maahantulon estämisen ilman kansainvälisen suojelun tarpeen yksilöllistä arviointia. Venäjän ja Suomen rajalle tulevien turvapaikanhakijoiden maahantulo voitaisiin siten estää ilman suojeluperusteiden arviointia. Tämä voi johtaa palautuskiellon periaatteen loukkaamiseen, mikäli hakija joutuisi joko Venäjällä vakavien ihmisoikeusloukkausten kohteeksi tai hänet poistettaisiin Venäjältä sellaiseen maahan. Henkilöä voi myös kohdata tahdonvastainen katoaminen. Amnesty katsoo, että täytäntöönpanoraportissa tulee tuoda tämä esille, sillä kyseinen laki on räikeässä ristiriidassa yleissopimuksen palautuskiellon noudattamisen varmistamista koskevan velvoitteen kanssa.

Amnesty huomauttaa lisäksi, että tällä hetkellä Suomen itäraja on ollut rajavartiolaitoksen 16 §:n perusteella suljettuna yli vuoden ja turvapaikanhaku on keskitetty muille kuin itärajan rajapisteille. Näin ollen itärajalle mahdollisesti tulevien turvapaikanhakijoiden pitäisi pyrkiä esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentokentälle tai satamiin päästäkseen jättämään turvapaikkahakemuksen. Suomen itäraja on yli 1300 kilometriä pitkä, joten turvapaikanhaun keskittämistä muille rajapisteille ei voi pitää aitona ja tehokkaana mahdollisuutena turvapaikanhakuun. Onkin hyvin mahdollista, että turvapaikanhakijoita on voinut tahdonvastaisesti kadota, kun heillä ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta turvapaikanhakuun. Amnesty katsoo, että myös tämä tulee tuoda täytäntöönpanoraportissa esille.

Edellä mainituilla perusteilla Suomi ei takaa itärajalle saapuville turvapaikanhakijoille aitoa ja tehokasta oikeutta turvapaikanhakuun. Suomi ei myöskään takaa heille oikeusturvaa tai suojele heitä ehdottoman palautuskiellon loukkauksilta. Suomi ei myöskään toteuta hallintolain mukaista viranomaisen selvittämisvelvollisuuttaan. Suomi onkin saanut kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia valvovilta elimiltä suosituksia näiden oikeuksien turvaamisen varmistamiseksi muun muassa itärajaan liittyen (katso esimerkiksi Kidutuksen vastaisen komitean suositukset 3.6.2024 sekä Euroopan Neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun kannanotto 11.6.2024: [Letter to the speaker of the Parliament of Finland, by Michael O'Flaherty, Council of Europe Commissioner for Human Rights](#)). Amnesty katsoo, että mikäli näitä seikkoja ei tuoda täytäntöönpanoraportissa esille, se ei kuvaa oikeaa asiantilaa sopimuksen 16 artiklan täytäntöönpanosta Suomessa.

Kunnioitavasti

Niina Laajapuro
ihmisoikeustyön johtaja
niina.laajapuro@amnesty.fi

Lisätietoja antaa: Kaisa Korhonen, oikeudellinen asiantuntija